

Tollauskoulutusta Tollerileirillä!

Tämän vuoden juhlaleirillä 5.–7.6. päästiin teorialuennon, koulutuksen ja esimerkkikoirakoiden myötä tutustumaan tollereiden omimpaan rodunomaiseen lajiin eli tollaamiseen. Kouluttaja Sanna Hallgren Ruotsista opasti kiinnostuneita ohjaajia treenien alkuun ja kertoi lajin toteutuksesta naapurimaan puolella. Ruotsissa tollauskokeet ovat virallisia ja lajista voi valioitua. Sanna innosti omalla myönteisellä tavallaan meitä suomalaisiakin tollerinomistajia tämän rodunomaisen lajin pariin.

Teorialuennolta pohjatietoa

Meillä Suomessa ei ole kovin vankkaa tietoa siitä, mitä tollaaminen oikeastaan tarkoittaa ja millaisilla kokeilla lajin osaamista mitataan esimerkiksi Ruotsissa. Siksi oli mahtavaa, että Sanna pääsi tollerileirille paikalle jo perjantaina, eli hän ehti pitää meille lajin perusteista teorialuennon Tollerileirin alkajaisiksi. Sanna esitteli Ruotsin tollauskokeen säännöt selkeästi ja tiivistetysti noin tunnin kestäneellä luenrollaan.

On helpointa aloittaa kokeen esittely tehtävien esittelyllä. Mitä tollauskokeessa siis pitää tehdä? Koe alkaa sillä, että tuomarin kehotuksesta koirakko hiipii mahdollisimman huomaamattomasti näkösuojaan koiran seurattessa tiiviisti ohjaajan vieressä. Alokasluokassa tollausheittoja tulee yhteensä 10, vasemmalle tai oikealle tuomarin ohjeiden mukainen määrä kerrallaan. Tollausheittojen välissä on tuomarin ohjeiden mukainen passiviteettivaihe. Tollausosuus päättyy vesimarkkeeraukseen, jonka koira näkee näkösuojan jommalta kummalta puolelta ja ohjaaja on vielä piilossa näkösuojan takana. Tämän ensimmäisen markkeerauksen lisäksi kokeessa tulee kaksi muuta markkeerausta, joista ainakin toinen on veteen. Lisäksi on vapaata hakua rantaan ja vesialueelle painottuvassa hakualueessa. Kakkosmarkkeerauksia tai linjatehtäviä ei ole alokasluokassa. Riistana on sorsia.

Avoimessa luokassa tollausosuus on samanlainen, mutta heittoja on enemmän,

yhteensä 20. Avoimessa luokassa on vähintään kymmenen noutoa, joista osa tulee veteen ja kokeessa heitetään vähintään yksi kakkosmarkkeeraus. Kokeessa on oltava vähintään yksi ohjaustehtävä. Hakualue on hieman laajempi kuin alokasluokassa. Avoimen ja voittajaluokan riistat ovat sorsia ja hanhia.

Voittajaluokan tollausosuus voidaan jakaa kahteen erilliseen näkösuojaan, eli tollaus-ta voi olla pitkin koetta useammassa kohdassa. Yhteensä voittajaluokassa suoritetaan 25 tollausheittoa. Tollauksen aikana koiran häiriöherkkyyttä voidaan testata esimerkiksi läiskyttämällä vettä aiorilla. Kuten avoimessa luokassa, myös voittajassa tulee yli kymmenen noutoa, joista kaksi sokkolinjaa ja vähintään yksi kakkosmarkkeeraus. Hakualue on laajempi kuin avoimessa luokassa.

Sääntöjen ja kokeen ruotsalaisen historian lisäksi Sanna esitteli muutamia tilastoja. Ruotsissa tollauskokeessa starttaavien

Tollausheitto vasemmalle. Huikka ja Riikka tollausnäytöksessä.

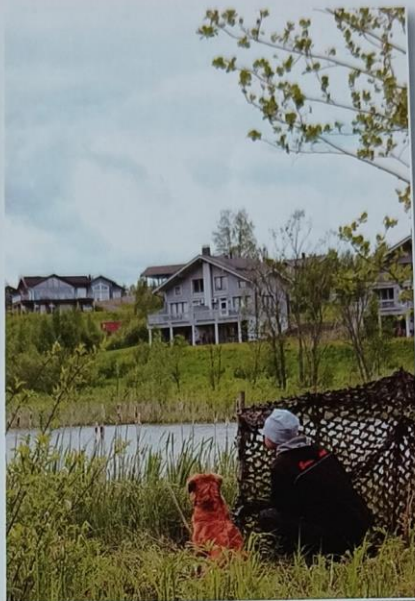

koirien määrä on kasvanut ajan myötä. Samalla tavallisissa metsästyskokeissa starttaa vuosi vuodelta vähemmän tollereita. Tämä on kaksipiippuinen juttu. Rodunomaisia lajeja virallisissa kokeissa harrastavien määrän voisi uskoa nousevan tollauskokeen myötä Suomessa. Ei olisi kuitenkaan toivottavaa, että tollerit alkaisivat eriytyä muista noutajaroduista yhä kauemmas. Mielenkiintoista asiaa keskusteltavaksi!

Käytännön harjoitteita koulutuksessa

Sannan tapa kouluttaa koiraa tollauskoikeita varten on koiran oikean vireystilan hallinta ja tehtävien pilkkominen pieniin osa-alueisiin. Hän kehottaa kaikkia treenaamaan tollaamista erikseen muista tehtävistä, jotta koira ei ala ennakoita kivoja markkeerauksia ja näin innostua vedestä liian aikaisin. Tollausosuudenkin voi pilkkoa useisiin osiin: piiloon hiipiminen ilman ylimääräisiä käskyjä, paikalle asettuminen ohjaajan haluamalla tavalla, hiljaisen passiviteetin ja iloisen noutamisen vuorottelu, paineen sieto vaikka kiva vesi ja riistan hajut ovatkin aivan vieressä ja vai-

vaton perusasentoon siirtyminen markkeerausta varten kummalle puolelle näkösuojaa tahansa, vaikka ohjaaja on kyykyssä. Näiden pikkupalasten harjoittamisen lisäksi Sanna kehottaa käyttämään esimer-

Ensimmäisessä markkeerauksessa koira kurkistaa näkösuojan takaa, ohjaaja on vielä piilossa. Kati ja Essi näyttävät mallia.

kiksi muistiin jätettyjä tehtäviä pois päin vedestä, jotta koiran odotukset vesityöskentelystä rikkoontuvat ja se oppii että muuallakin voi tapahtua kivoa.

Itse tollaamista varten Sanna pyrkii saamaan koiran oikeanlaiseen vireystilaan. Hänen mukaansa se on tärkeämpää kuin esimerkiksi se, palauttaako koira noutoesineet millilleen oikeaoppisesti ohjaajan käteen. Passiviteettivaiheessa kannattaa käyttää koiralle opetettua käsielettä, joka tarkoittaa että nyt odotellaan hiljaa. Tollausvaiheessa ohjaaja voi äänettömästi kannustaa koiraa ripeisiin palautuksiin esimerkiksi leikkimällä näkösuojassa kanipallolla koiran palauttaessa tennispalloa tollausalueelta. Oikean tollausesineen löytämiseen tarvitaan mielikuvitusta ja kokeilemista. Liian kiva tollausesine saattaa saada koiran palauttamaan huonosti tai omiaan esineen, liian tylsä esine taas saa koiran hitaaksi tai jopa jättämään noudon tekemättä.

Muuten tollauskokeen osa-alueita harjoitellaan kuten mitä tahansa muitakin metsästyskokeen tehtäviä. Perusnoudon täy-

Tervetuloa syyskokoukseen!

NOVASCOTIANNOUTAJAT RY:N SYYSKOKOUS 2015

Aika 28.11.2015 kello 12
Paikka Kennelliiton koulutustila,
Lahnuksentie 215, 01840 Klaukkala

ESITYSLISTA

1. Avataan kokous
2. Hyväksytään kokouksen työjärjestys
3. Valitaan kokoukselle puheenjohtaja ja sihteeri
4. Valitaan kaksi (2) pöytäkirjantarkastajaa
5. Valitaan kaksi (2) ääntenlaskijaa
6. Todetaan kokouksen laillisuus
7. Valitaan kerholle puheenjohtaja
8. Valitaan hallituksen varsinaiset jäsenet erovuorossa
9. Valitaan kaksi (2) toiminnantarkastajaa ja heidän varamiehensä
10. Esitetään toimintasuunnitelma ja talousarvio tulevalle toimintavuodelle (kalenterivuosi)
11. Määrätään liittymis- ja jäsenmaksut seuraavalle kalenterivuodelle
12. Käsitellään hallituksen syyskokoukselle tekemät esitykset ja aloitteet
13. Käsitellään jäsenten tekemät esitykset ja aloitteet, jotka on jätetty kirjallisesti hallitukselle kuukautta ennen syyskokousta
14. Käsitellään kokouksen hyväksymät muut asiat ottaen huomioon yhdistyslain 24§ määräykset
15. Päätetään kokous

Sanna Hallgren on todella taitava kouluttaja. Hänellä on taito ohjata positiivisella tavalla ja rautaisella ammattitaidolla koiranohjaajia niin, että innonkipinä syttyy satavarmasti.

tyy olla kunnossa (käskyn odottaminen, halu löytää riista, spontaani riistan ylösotto, halu palauttaa ohjaajalle suoraviivaisesti, kaunis riistan käsittely ja niin edelleen). Hakuruutua varten koiralla täytyy olla itsestä työskentelynhalua, markkeerauksissa tarvitaan mieleenpainamiskykyä ja linjatehtävissä ohjautuvuutta.

Sanna oli rakentanut Tollerileirin päätteeksi sunnuntaiaamulle kuvitteellisen koetilanteen Himoksen majoitusalueen pienelle lammelle. Kokeen tehtävät olivat muuten Ruotsin tollauskokeen tasoisia, mutta koska Himoksella ei saa ampua, pyssymies

naksutteli tyhjää startteria mallintaakseen laukauksia ja hakualue oli pienempi kuin normaalissa koetilanteessa. Minä itse olin koirani Pipan kanssa alokasluokan esimerkkistarttaaja, ja avoimen luokan tehtäviä mallinsi Riikka Tarvonen Huikan kanssa. Paikallaolijoiden palautteen perusteella kokeen näkeminen käytännössä selvensi suuresti käsitystä siitä, mitä ohjaajan pitää tehdä ja mitä koiran tulee osata. Sannan selostus kokeen kulusta auttoi myös ymmärtämään, miksi osa-alueet tehdään niin kuin ne tehdään. Esimerkiksi hiipiminen näkösuojaan voi näyttää huvittavalta, mutta sillä on käytännön metsästyksessä

Tollausosuuden jälkeen suoritetaan normaaleja metsästykskokeen tehtäviä. Pippa palauttaa vesimarkkeerausta.

suuri painoarvo. Harvalla lammella löytyy lintuja metsästettäväksi, jos ne ensin pelotellaan karkuun näyttävällä ja äänekkäällä sisäntulolla.

Mitä tästä eteenpäin?

Tätä kirjoittaessa toivun vasta Ruotsin Tollerspecialenin jälkimainingeista. Minulle itselleni reissu ei ole pelkästään koiratapahuma, vaan se on myös malttamattomasti odottamani mahdollisuus tavata ruotsalaisia ystäviä ja tutustua uusiin. Parasta reissussa on toki kuitenkin tollauskokeeseen osallistuminen ja tänä vuonna mukana oli mukavasti suomalaisia. Suosittelen lämpimästi kokeissa käymistä, jos joskus vaikka jokin muu Ruotsin reissu osuu sopivasti kohdalle. Mahdollisesti Suomessakin voitaisiin joskus kokeilla koetta vaikkapa epävirallisesti. Löytyisikö meiltä tarpeeksi starttaajia ja vapaaehtoisia talkoilijoita?

Jos lajista innostuu tarpeeksi monta suomalaista, voisi esimerkiksi ensi vuonna harkita Tollerileirin kaltaisen koulutusviikonlopun järjestämistä uudelleen. Myös epävirallisia kokeita voisi kokeilla järjestettäväksi. Palautetta ja toiveita voi antaa esimerkiksi yhdistyksen leiritoimikunnalle ja NO-ME-toimikunnalle. Tärkeintä on kuitenkin muistaa, että omat treenit eivät vaadi isoja satsauksia. Youtubesta löytyy videoita tollauskokeista, joita tutkimalla voi päästä alkuun.

Lopuksi haluan toivottaa kaikille oikein rodunomaistasyksyä. Hyvää koekauden loppua ja riistarikasta metsästyskautta kaikille tolleristeille!

Riikka Pöyhönen

Jos haluaa kysyä minulta jotakin aiheeseen liittyvää tai välittää minun kauttani palautetta yhdistykselle, saa ottaa vapaasti yhteyttä sähköpostilla: riikkapoy@gmail.com.